

ความรู้จากการปฏิบัติ

ตามคู่มือ การกำหนดรูปแบบ ก่อสร้าง
ซ่อมปรับปรุง บำรุงรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพ
ฝายชะลอน้ำพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรและชนบท

เกริ่นนำ

กระทรวงมหาดไทย กรมชลประทาน และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้รายงานผลการดำเนินงานโครงการ การก่อสร้าง ซ่อมปรับปรุง บำรุงรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพ ฝ่ายชลล่อน้ำพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ ในการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2559 และวันที่ 3 พฤษภาคม 2560 รวม 780 โครงการ 375 หมู่บ้าน พื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์ 136,662 ไร่ รวมปริมาณน้ำเก็บกักได้ 6,236,345 ลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วย โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แหล่งน้ำที่หน่วยงานราชการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแหล่งน้ำอื่นๆ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและราษฎร ร่วมกันค้นหาปัญหาสาเหตุของการขาดแคลนน้ำ และเห็นประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาและซ่อมแซมเพื่อเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำที่มีอยู่แล้ว ให้น้ำมาใช้ในการเกษตรทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยราษฎรร่วมสละแรงงาน และราชการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้ตามคู่มือการกำหนดรูปแบบ ก่อสร้าง ซ่อมปรับปรุง บำรุงรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพ ฝ่ายชลล่อน้ำพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ ที่กรมชลประทาน และสถาบันฯ ร่วมกันจัดทำขึ้น ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกระทรวงมหาดไทยในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำทั่วประเทศ

ความรู้จากการปฏิบัติงานในเอกสารฉบับนี้ เกิดจากการสรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงานของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่เป็นผู้ปฏิบัติจริงในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ นายช่างของโครงการชลประทานจังหวัด เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน แก่เมือง แก่ฝ่าย และตัวแทนราษฎรที่ได้รับผลประโยชน์ในพื้นที่ จังหวัดน่าน และ อุตรดิตถ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการโครงการ กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน บัญญัติความสำเร็จ และข้อพึงระวัง ตลอดจนเกร็ดความรู้ที่เป็นเคล็ดลับ เพื่อให้จังหวัดต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป หากผู้ที่นำแนวปฏิบัติตามเอกสารฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้แล้ว มีข้อคิดเห็น หรือมีความรู้ใหม่เกิดขึ้น ต้องการเผยแพร่ ขอความกรุณาท่านบันทึกใส่ในแบบฟอร์มตอนท้ายของแต่ละขั้นตอน แล้วส่งกลับมาที่สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จักขอบคุณยิ่ง

ฝ่ายจัดการความรู้
สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
กรกฎาคม 2560

สารบัญ

8 ขั้นตอนสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำ	3
ขั้นที่ 1	
การมอบนโยบายและการทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง	4
ขั้นที่ 2	8
การสำรวจข้อมูลแหล่งน้ำ	
ขั้นที่ 3	13
การเขียนแบบ ถอดแบบ ประมาณการ	
ขั้นที่ 4	17
การคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ	
ขั้นที่ 5	20
คืนข้อมูลและประเมินความพร้อมชุมชน	
ขั้นที่ 6	22
กลั่นกรองโครงการ	
ขั้นที่ 7	27
การอนุมัติโครงการ	
ขั้นที่ 8	31
ดำเนินการซ่อมแซมและพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ	
การตรวจติดตามและสนับสนุน	37
การตรวจรับงานโครงการ	40
ภาคผนวก	42
ตัวอย่างประเภทการชำรุดเสียหายของแหล่งน้ำ	

8 ขั้นตอนสู่การการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำ

การนำเสนอความรู้และประสบการณ์ของจังหวัดน่านและอุดรธานี ในการปรับปรุงซ่อมแซม ศักยภาพแหล่งน้ำ สรุปเป็นขั้นตอนการทำงานได้ 8 ขั้นตอน โดยเน้นการซ่อมแซมปรับปรุงของเดิม ไม่สร้างใหม่ เพราะประหยัดเวลาและงบประมาณ โครงการแล้วเสร็จเร็วทันเวลาใช้น้ำในฤดูแล้งของเกษตรกร โดยโครงการใหญ่ที่ชำรุดเสียหายมาก มีโครงสร้างซับซ้อน ใช้ระยะเวลาซ่อมแซมไม่เกิน 85 วัน ส่วนโครงการเล็กๆ ที่ใช้เทคโนโลยีต่ำ ก็สามารถซ่อมแซมได้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน งบประมาณค่าวัสดุ อุปกรณ์สูงสุด 3 ล้านบาท และต่ำสุด 3,000 บาท ดังนั้นโครงการดังกล่าวจึงเป็นตัวอย่างของการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบ “ประชารัฐ” รัฐบาลสนับสนุนให้ประชาชนดำเนินการด้วยตนเองบนพื้นฐานความพอเพียง ตรงความต้องการของประชาชน และเป็นโครงการของประชาชน ตามแนวประชาธิปไตย จุดเด่นของโครงการนี้คือความยืดหยุ่นและการเติมความรู้ระหว่างการปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นจุดอ่อนของระบบราชการ แต่จุดแข็งของระบบราชการคือความสามารถในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด ด้วยการจัดกลไกโครงสร้างและหนังสือสั่งการ ให้กองคาพยพของราชการมาร่วมสนับสนุน ถ่ายทอดความรู้ และเปิดช่องทางให้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวจะถ่ายทอดผ่านกระบวนการทำงานทั้ง 8 ขั้นตอนนี้

1. การมอบนโยบายและการทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานปรับปรุงซ่อมแซมและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำ มีผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับผู้บริหารจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น ที่เป็นผู้มอบนโยบาย และระดับผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ดังนั้นการมอบนโยบายและการทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ข้าราชการระดับจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในพื้นที่โครงการ ในเรื่องแนวคิดพื้นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อให้ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน มีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน สามารถสื่อสารและถ่ายทอดไปสู่คนชุมชน และจัดทำรายละเอียดโครงการเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์
3. เพื่อให้มีคณะทำงานหรือกลไกการดำเนินงานทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานโครงการ บริหารจัดการ ประสานงาน การติดตามสนับสนุนและแก้ไขปัญหา

ผลผลิตที่ต้องการ

1. จังหวัดจัดประชุมนายอำเภอ ปลัดอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ การดำเนินงานโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำ
2. การแต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม

วิธีการดำเนินงาน

ระดับจังหวัด

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ ได้แก่ โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาในพื้นที่ และภาคประชาสังคม โดยปกครองจังหวัดหรือสำนักงานจังหวัด เป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่กลั่นกรองโครงการตามหลักเกณฑ์
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมนายอำเภอ กำนัน ผญบ. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิธีการดำเนินงานโครงการฯ โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นโครงการซ่อมแซมปรับปรุง ไม่สร้างใหม่
- 2) นำน้ำมาใช้ในการเกษตร ไม่ใช่อุปโภคบริโภค
- 3) มีการคำนวณพื้นที่การเกษตรที่จะได้รับน้ำ ผลผลิต และรายได้ที่เพิ่มขึ้น

- 4) ชาวบ้านมีความพร้อมร่วมเสียสละแรงงาน
- 5) มีคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำและแก้มือง/แก้มฝ่าย จัดระบบดูแลรักษาเหมืองฝ่าย

ระดับอำเภอ

1. นายอำเภอแต่งตั้งคณะทำงานระดับตำบล ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการระดับอำเภอ ได้แก่ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ เกษตรตำบล สาธารณสุขประจำตำบล เป็นต้น โดยมอบให้ปลัดอำเภอ ผู้รับผิดชอบประจำตำบลเป็นหัวหน้าคณะทำงาน และมอบให้เจ้าหน้าที่ด้านช่าง อบท. เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ประชุมทำความเข้าใจกับท้องที่ ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ครูภูมิปัญญา แก้มือง แก้มฝ่าย
 - 2) กำหนดปฏิทินการทำงาน ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาการทำงานของเกษตรกรในพื้นที่
 - 3) กำหนดจำนวนแรงงานของราษฎรให้เหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพงาน
 - 4) จัดหาครูภูมิปัญญาที่มีทักษะงานช่าง เพื่อเป็นผู้ช่วยในการควบคุมงานก่อสร้าง
 - 5) ประสานการจัดซื้อวัสดุ เพื่อให้การส่งวัสดุถูกต้อง ครบถ้วน ทั้งปริมาณคุณภาพ และวัน เวลา สถานที่จัดส่งวัสดุ สอดคล้องกับเวลาทำงานที่นัดหมายแรงงานราษฎรไว้แล้ว
 - 6) ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และให้ผู้ควบคุมงาน (ช่างของอบท.) รายงานผล ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ให้หัวหน้าคณะ(ปลัดอำเภอ) ทราบทุกวัน
 - 7) กรณีพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขในระดับหน้างานได้ ให้รายงานนายอำเภอ เพื่อพิจารณา แก้ไขปัญหาต่อไป
2. นายอำเภอแต่งตั้งคณะทำงานต่างๆ ได้แก่ คณะทำงานชุดอำนวยการขับเคลื่อน คณะทำงานตรวจรับพัสดุ และคณะทำงานติดตามประเมินผล เพื่อสนับสนุนการทำงาน ระดับพื้นที่

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ให้มาทำงานร่วมกัน โดยฝ่ายเลขานุการของคณะทำงานมีการประสานงานกับคณะทำงานทุกระดับ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อความคล่องตัว และยืดหยุ่นกับสถานการณ์งานเร่งด่วน
2. นายอำเภอมอบหมายภารกิจชัดเจนให้ปลัดอำเภอที่เข้าใจงาน และนายอำเภอเป็นผู้กำกับงานระดับพื้นที่ให้ความสำคัญติดตามในระดับพื้นที่ด้วยตัวเอง
3. คณะทำงานระดับตำบลซึ่งเป็นทีมขับเคลื่อนหลัก หากมีความเข้าใจแล้วจะสามารถถ่ายทอดให้ชาวบ้านในการประชุมหมู่บ้านให้เห็นประโยชน์ และร่วมเสียสละแรงงาน
4. การทำความเข้าใจกับชุมชนต้องให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ และชุมชนร่วมออกแบบเอง ทำให้มั่นใจในคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจ

ข้อพึงระวัง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

1. การทำความเข้าใจกับชาวบ้าน อาจทำหลายครั้งจึงจะเข้าใจ และสื่อสารหลายช่องทาง
2. การมอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีเนื้อหาที่สรุปชัดเจนตรงกันแล้ว เช่น ลักษณะโครงการ วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การเสนอโครงการ และขั้นตอนดำเนินงาน เพื่อมิให้เกิดปัญหาการรวบรวมข้อมูลที่ไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ของโครงการ
3. การโยกย้ายข้าราชการที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานในคณะทำงานชุดต่างๆ จะมีผลต่อความต่อเนื่องของงาน ดังนั้นควรมีการทำความเข้าใจกับผู้รับผิดชอบงานคนใหม่ทุกครั้ง
4. ข้าราชการมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณในการบริหารโครงการ เช่น ค่าเดินทางและค่าน้ำมันรถสำหรับเดินทางเข้าพื้นที่ และมักนำมาเป็นข้ออ้างในการดำเนินงาน
5. คณะกรรมการหรือคณะทำงานไม่ร่วมประชุม ทำให้ไม่สามารถติดตามงานได้ต่อเนื่อง

เคล็ดลับ

1. การศึกษาดูงานในพื้นที่จริงที่ประสบความสำเร็จ จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความศรัทธาให้เห็นว่า รูปแบบการสละแรงงานชาวบ้านและหน่วยงานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สามารถทำได้จริง
2. ผู้ว่าราชการจังหวัดนำคณะนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ช่างเทศบาล/อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้าน และนำศึกษาดูงานด้วยตนเอง แสดงถึงการให้ความสำคัญและสร้างศรัทธาความเชื่อมั่นต่อโครงการ
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้สำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะทำงาน เพราะเป็นหน่วยกำกับแผนพัฒนาของจังหวัด (กรณีจังหวัดนำมอบให้ปกครองจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการโครงการ และอุดรธานีมอบหมายให้สำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการโครงการ)
4. การประชุมทำความเข้าใจกับชุมชน หากได้บุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือมานำคุย จะสำเร็จเร็ว
5. การสื่อสารกับชาวบ้าน อาจใช้ช่องทางเสียงตามสายในหมู่บ้าน และการพูดคุยภายหลังคาเรือน

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

2. การสำรวจข้อมูลแหล่งน้ำ

การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพแหล่งน้ำ เน้นดำเนินการในพื้นที่แหล่งน้ำเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น ฝาย อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หรือเสริมระบบกระจายน้ำเข้าแปลงเกษตรในกรณีที่แหล่งน้ำเดิมไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งการสำรวจข้อมูลแหล่งน้ำมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้คณะทำงานระดับตำบล จัดทำข้อมูลรายละเอียดสภาพความชำรุดเสียหายของฝาย อ่างเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำ สำหรับนำมาวางแผนออกแบบการซ่อมแซมแหล่งน้ำ
2. เพื่อให้คณะทำงานระดับตำบลได้เห็นสภาพปัญหาจริงในพื้นที่ รับฟังข้อมูลจากราษฎรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถจัดทำเอกสารโครงการเสนอขออนุมัติจากจังหวัด

ผลผลิตที่ต้องการ

1. ผลการสำรวจสภาพความชำรุดเสียหาย ฝาย อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ ตามแบบฟอร์มที่จังหวัดส่งมาให้
2. รูปภาพจุดที่ชำรุดเสียหายของฝาย อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ

วิธีการทำงาน

1. ปลัดอำเภอประชุมทำความเข้าใจคณะทำงานระดับตำบล และชาวบ้านผู้รับประโยชน์ เพื่อวางแผนการสำรวจฝาย อ่างเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำ ที่ชำรุดเสียหาย
2. นัดหมายคณะทำงานระดับตำบล ลงพื้นที่สำรวจสภาพความเสียหายร่วมกัน
3. ถ่ายภาพจุดชำรุดเสียหาย ทั้งมุมกว้าง และโฟกัสจุดเสียหาย จับพิกัด และระดับความสูง
4. บันทึกข้อมูลรายละเอียดในแบบฟอร์มสำรวจข้อมูล

การสำรวจสภาพความเสียหายฝาย แหล่งน้ำ

ปลัดอำเภอ ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน แก่เหมีอง แก่ฝาย ก่อนลงพื้นที่

ลงพื้นที่สำรวจต้นทุนน้ำ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำ ปริมาณน้ำต้นทุน เพื่อให้เพียงพอสำหรับการเกษตร

เครื่องมือที่ใช้

1. แบบฟอร์มสำรวจสภาพความชำรุดเสียหายของฝายอ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ
2. เครื่องจักรพิกัด GPS
3. ตลับเมตร
4. กล้องถ่ายรูป
5. จอบ/เสียม/ไม้หลักแนว

การระบุสภาพความเสียหาย

[illegible]

1. จดปัญหาสันผาย/ slope ท้ายผาย/ตัวผายชำรุด.....

สาเหตุของปัญหา

.....Slope ท้ายฝ่ายถูกกระแสน้ำกัดเซาะได้รับความเสียหาย.....

.....สันฝ่ายทนต์ตรงกลาง.....ตัวฝ่ายทนต์ตรงกลาง.....

ความต้องการปรับปรุง มฟล.ฝ่าย4

.....ข้อมูลแบบบริเวณตัวฝ่าย สัน

ฝ่าย และ slope ทำฝ่ายที่ชำรุด.....

XX

[illegible]

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

જાહેરાતો અને જાહેરાતો ૧૦

จงกล่าา.....

ปัจจัยความสำเร็จ

1. คณะทำงานลงพื้นที่สำรวจจุดเสียหายร่วมกัน เพราะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในคราวเดียว
2. กรณีที่เป็นฝ่ายใหญ่หรือมีความเสียหายซับซ้อน เจ้าหน้าที่โครงการชลประทานจังหวัดร่วมให้คำแนะนำ
3. แก่เหมือง แก่ฝ่าย และกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีความรู้ภูมิปัญญาในเรื่องพื้นที่ที่จะสำรวจ สามารถระบุแหล่งต้นน้ำ และจุดที่มีความเสียหาย ทำให้การปฏิบัติการเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

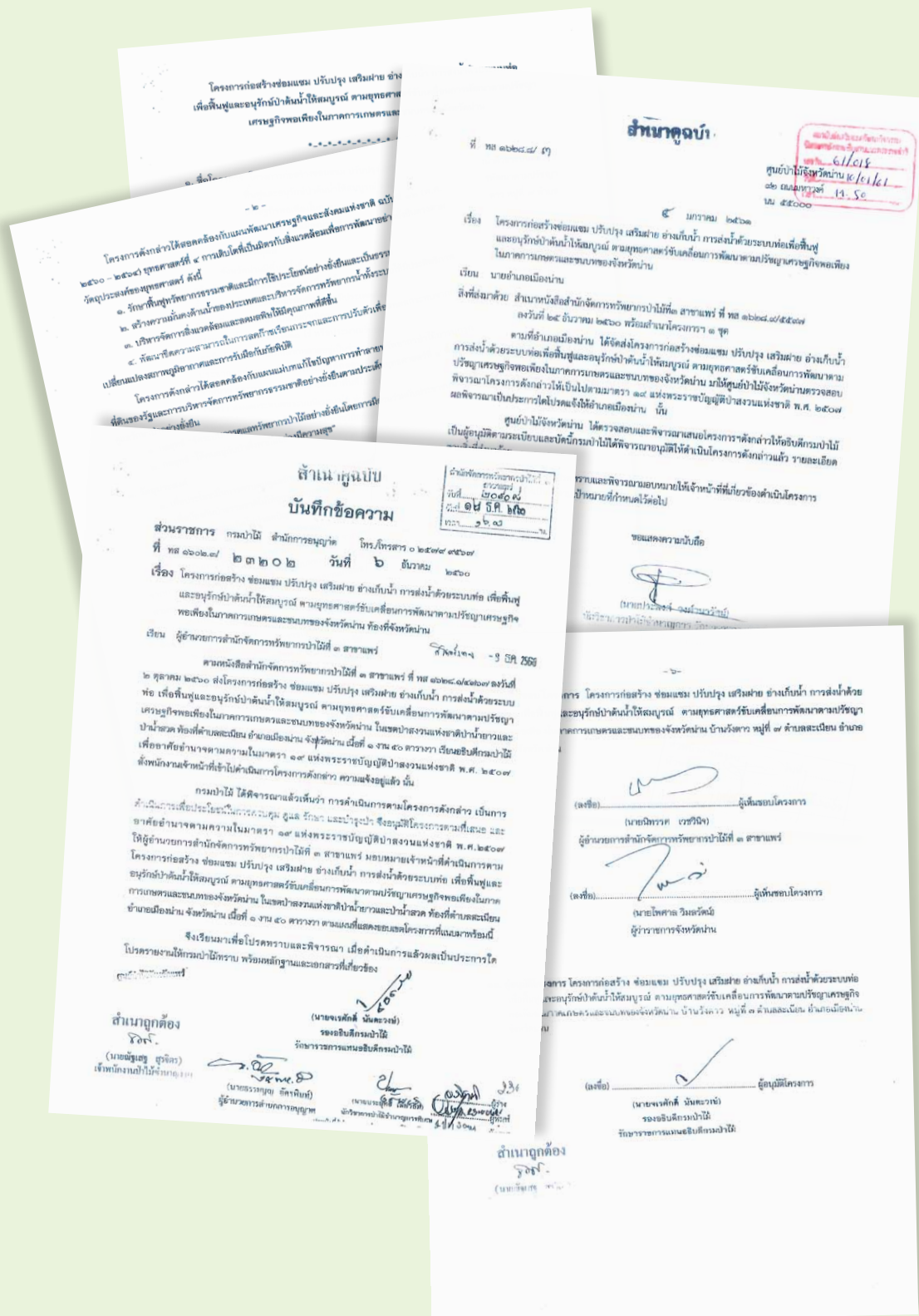
ข้อพึงระวัง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

1. ช่างเทศบาล/อบต. ไม่ได้ลงพื้นที่ร่วมสำรวจพร้อมคณะทำงาน ทำให้ไม่เห็นสภาพปัญหาจริง และไม่สามารถชี้แจงต่อคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการได้
2. เจ้าหน้าที่ด้านช่างของ อบต./เทศบาล ไม่ชำนาญงานออกแบบซ่อมแซมระบบน้ำ
3. ควรสำรวจแหล่งต้นท่อน้ำ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีน้ำมาหลังจากซ่อมแซมพัฒนาระบบน้ำ
4. ฝ่ายและอ่างเก็บน้ำที่อยู่ในเขตป่าสงวนและเขตอุทยานแห่งชาติ ควรมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้เสนอโครงการร่วมกับปลัดอำเภอ โดยเสนอโครงการให้อธิบดีกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติฯ อนุมัติก่อนดำเนินการ
5. ระวังพื้นที่รับประโยชน์อาจเป็นพื้นที่เดียวกันของโครงการประเภท ฝ่าย อ่างเก็บน้ำ และคลองส่งน้ำที่มีความเชื่อมต่อกัน ทำให้นับพื้นที่รับประโยชน์/ผู้รับประโยชน์ซ้ำกัน
6. ควรเช็คข้อมูลผู้รับประโยชน์ให้ชัดเจนว่าโครงการนั้นเกิดประโยชน์ในภาพรวมทั้งระบบของพื้นที่ มิให้เกิดประโยชน์แก่คนใดคนหนึ่ง และไม่ยึดติดในหลักวิชาการมากเกินไป พึงความเห็นชาวบ้าน เพราะรู้ข้อมูลสภาพการไหลของน้ำเป็นอย่างดี
7. ไม่ควรสำรวจความเสียหายของฝ่ายในฤดูฝน เพราะสภาพพื้นที่เปลี่ยนไปและเข้าถึงยาก

เคล็ดลับ

1. เจ้าหน้าที่ด้านช่าง อาจเสกสูตรรูปแบบการซ่อมแซมระหว่างการสำรวจในพื้นที่ และปรึกษาคณะทำงานที่ร่วมสำรวจ จะช่วยให้งานออกแบบในสำนักงานทำได้ง่ายขึ้น
2. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแผนที่ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ จะช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น
3. การจัดอบรมเสริมความรู้เรื่องการสำรวจและออกแบบซ่อมแซมพัฒนาแหล่งน้ำ ให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านช่างเทศบาล/อบต. จะช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญให้เจ้าหน้าที่ด้านช่าง
4. หากมีเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลร่วมลงพื้นที่สำรวจด้วย จะช่วยให้คำแนะนำเรื่องประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำน้ำไปใช้ในการเกษตร และการเขียนแผนพัฒนาต่อยอด

ตัวอย่างหนังสืออนุมัติจากอธิบดีกรมป่าไม้

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

3. การเขียนแบบ ถอดแบบ ประมาณการ

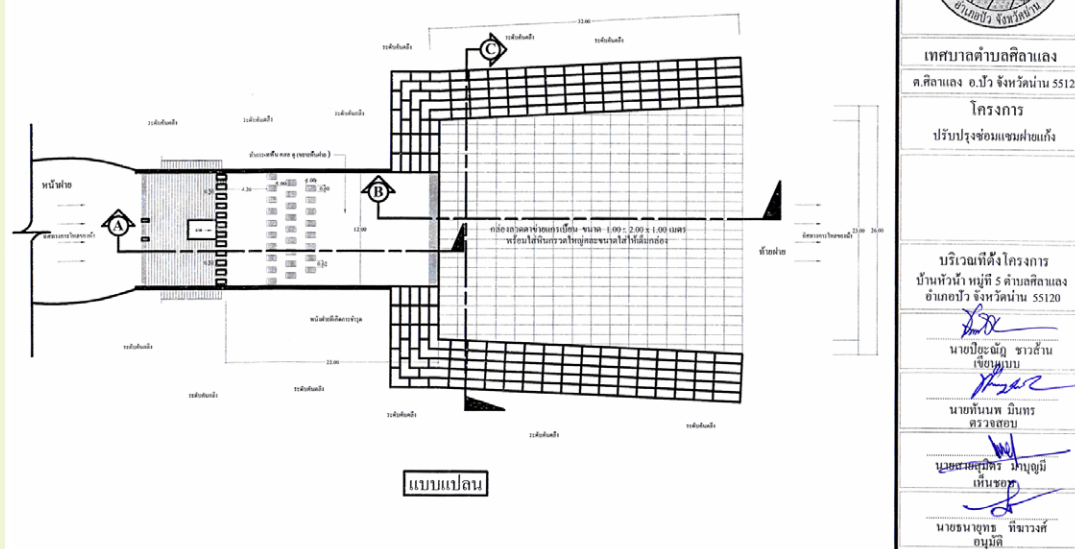
การเขียนแบบและถอดแบบประมาณการ เป็นขั้นตอนหนึ่งของการซ่อมแซมและพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ โดยเจ้าหน้าที่ด้านช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้เขียนแบบและประมาณการวัสดุอุปกรณ์หลังจากลงสำรวจพื้นที่ร่วมกับคณะทำงานแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนแบบ ถอดแบบ ประมาณการ ดังนี้

1. เพื่อเขียนแบบแปลนการซ่อมแซมฝาย อ่างเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำ ให้สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของชาวบ้านและถูกต้องตามหลักวิชาวิศวกรรมก่อสร้าง
2. เพื่อรู้ปริมาณงานและประมาณการวัสดุอุปกรณ์สำหรับซ่อมแซม และค่าวัสดุอุปกรณ์
3. เพื่อจัดเตรียมเป็นเอกสารประกอบการเสนอโครงการให้คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ

ผลผลิตที่ต้องการ

1. แบบแปลนการซ่อมแซมฝาย อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ ที่ลงนามรับรองโดยช่างเทศบาล/อบต. ผอ.กองช่าง ปลัดเทศบาล/อบต. และนายกเทศมนตรี/อบต.
2. แบบประมาณการราคาวัสดุอุปกรณ์ และแบบแสดงปริมาณงาน (แบบ ปร.4 /ปร.5) ที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การขออนุมัติโครงการ

ตัวอย่างแบบแปลนการซ่อมแซมฝาย

วิธีการทำงาน

เจ้าหน้าที่ด้านช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงพื้นที่สำรวจสภาพความชำรุดเสียหายของฝาย อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ ร่วมกับคณะทำงาน และนำข้อมูลจากการสำรวจมาเขียนแบบแปลนการซ่อมแซมและพัฒนา ระบบน้ำ และประมาณค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าวัสดุอุปกรณ์ตามราคากลาง ไม่มีการจ้างเหมา และไม่คิดค่าจ้างแรงงาน

ตัวอย่างแบบประมาณการวัสดุที่ใช้ซ่อมแซมและค่าใช้จ่าย (แบบ ปร.4 และ ปร.5)

ประมาณราคา โครงการซ่อมแซมฝายกั้นน้ำ คลส ลำน้ำเลียบ ที่มีความเสียหายจาก อุทกภัย .							แบบ ปร. 4 แผ่นที่ 1/1		
ปริมาณงาน ฝายกั้นน้ำเลียบ ลูกที่ 1 ขนาดกว้าง 5.00 เมตร ยาว 22.00 เมตร ความสูง 1.50 เมตร (งานเรียงกล่องเกเบี้ยนจำนวน 99.00 กล่อง)									
สถานที่ก่อสร้าง ฝายกั้นน้ำลำน้ำเลียบ บ้านทุ่งผิง หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งช้าง อำเภออุ้มซาง จังหวัดน่าน							แบบบอช.ทุ่งช้างเลขที่ พิตเชด/2558		
ประมาณการโดย นายสันติสุข จอมเมือง							ประมาณการเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2557		
ลำดับที่	รายการ	จำนวน	หน่วย	ราคารับซื้อของ		ค่าแรงงาน		ค่าวัสดุและแรงงาน	หมายเหตุ
				ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน		
	งานก่อสร้าง ซ่อมแซมฝายกั้นน้ำลำน้ำเลียบ(ฝายลูกที่ 1)								
1	กล่อง GABION ขนาด 2.00 x 1.00 x 0.50	99.00	กล่อง	1,250.00	123,750.00		-	123,750.00	
2	ลวดผูกเหล็ก	10.00	กก.	55.00	550.00		-	550.00	
3	หินใหญ่	99.00	ลบ.ม.	433.00	42,867.00			42,867.00	
	รวมค่าวัสดุ+แรงงาน				167,167.00		-	167,167.00	

ประมาณการโดย.....
(นายสันฤทธิ์ จอมเมือง)
ผู้อำนวยการกองช่าง

สรุปผลการประมาณราคาก่อสร้าง แบบ ปว.5

โครงการ งานเสริมสเปซด้วยอ่างเก็บน้ำหรือห้วยเขมรประจวบคีรีขันธ์					
สถานที่ก่อสร้าง บ้านคลองแห้ง หมู่ที่ 3 ตำบลพระพุทธบาท					
เจ้าของงาน เทศบาลตำบลพระพุทธบาทเขียงกาน					
ประมาณการค่าแบบ ป.ร.4 จำนวน		1	แผ่น		
ประมาณราคาเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2557					
ลำดับที่	รายการ	รวม จำนวนต้นทุน (บาท)	Factor F	รวม ค่าก่อสร้าง (บาท)	หมายเหตุ
1	ประเภทงานใช้ (FACTOR – F) งานวางท่อส่งน้ำ				- ภาษีอากรและอื่นๆ 7%
		295,143.00	1.070	315,803.01	
สรุป	รวมค่าก่อสร้างเป็นเงิน			315,803.01	
	คิดประมาณราคาวัสดุเพียง			312,800.00	
(ตัวอักษร)		(-สามแสนหนึ่งหมื่นสองพันแปดร้อยบาทถ้วน-)			

หมายเหตุ: ราคาวัสดุก่อสร้างของจังหวัดน่าน ประจำเดือน พฤศจิกายน 2557

ลงชื่อ ผู้ประสานงานภาค
(นายพิชิต ภูมิรัตน)

ឧប.កម្មវិទ្យា

ลงชื่อ ผู้เป็นอาทณ
(นายดำเก็น จิณะ)

ปลัด ทต. พระเทพบาทเชิงนาง

ลงชื่อ ผู้ลงมติ
(นายสathิต ชินตะคัน)

วิศวกร และนายช่าง
ชลประทาน
โครงการชลประทาน
ลงพื้นที่ตรวจ
สอบแบบและ
ความแข็งแรงฝาย

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งช่างชลประทานผู้ดูแลพื้นที่ ร่วมให้คำปรึกษาแนะนำและตัดสินใจงานด้านเทคนิคให้กับช่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบ
2. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญ มอบหมายเจ้าหน้าที่ด้านช่างดำเนินการสนับสนุนงานสำรวจและออกแบบการซ่อมแซมพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ

ข้อพึงระวัง และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

1. ช่างเทศบาล/อบต. ไม่ได้ลงพื้นที่ร่วมสำรวจพร้อมคณะทำงาน ทำให้ไม่เห็นสภาพปัญหาจริง และเขียนแบบแปลนซ่อมแซมไม่ตรงกับปัญหา ทำประมาณการวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วน
2. เจ้าหน้าที่ด้านช่างของ อบต./เทศบาล ไม่ชำนาญงานออกแบบซ่อมแซมระบบน้ำ
3. ระยะเวลาการเสนอโครงการที่เร่งรีบ อาจทำให้รวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วนและเขียนแบบไม่ทัน เพราะ อบต.แต่ละแห่งมีช่างที่เขียนแบบได้เพียงคนเดียว ในขณะที่โครงการมีจำนวนมาก

เคล็ดลับ

1. เจ้าหน้าที่ด้านช่างเสกิตซ์ภาพการออกแบบซ่อมแซมระหว่างการสำรวจในพื้นที่ และปรึกษาคณะทำงานที่ร่วมสำรวจ จะช่วยให้การเขียนแบบในสำนักงานทำได้ง่ายขึ้น
2. โครงการชลประทานจังหวัด จัดอบรมเสริมความรู้เรื่องการสำรวจและออกแบบซ่อมแซมพัฒนาแหล่งน้ำให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านช่างเทศบาล/อบต. ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญให้เจ้าหน้าที่ด้านช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

[illegible]

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

4. การคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ

การคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ มีความจำเป็นต่อการวางแผนซ่อมแซมพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ เพราะทำให้รู้ว่าคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ และจะมีแรงงานที่หมุนเวียนมาร่วมซ่อมแซมเพียงพอไหม การคำนวณประโยชน์ที่จะได้รับต้องประมาณการออกมาในเชิงปริมาณ เช่น พื้นที่เกษตรที่จะได้รับน้ำ จำนวนครัวเรือน พืชผลทางการเกษตรที่สามารถปลูกได้ และจำนวนผลผลิตที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยสามารถสรุปวัตถุประสงค์ของการคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับมีดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบประโยชน์ที่จะได้รับก่อนและหลังการซ่อมแซมพัฒนาระบบน้ำ ได้แก่ พื้นที่ผลผลิต รายได้ ซึ่งทำให้ชาวบ้านผู้รับประโยชน์มีความเชื่อมั่น เห็นถึงมูลค่าที่จะได้รับจากการดำเนินงานโครงการ
2. เพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีความชัดเจน สามารถพิจารณาความคุ้มค่าในการลงทุนได้

ผลผลิตที่ต้องการ

ผลการคำนวณ “ประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ” เปรียบเทียบก่อนและหลังการซ่อมแซมพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งแสดงข้อมูลสำคัญ อาทิ พื้นที่รับประโยชน์ ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น จำแนกรายชนิดพืชรายได้ที่เพิ่มขึ้น

วิธีการทำงาน

1. คณะทำงานระดับตำบลที่ลงพื้นที่ เช่น ช่าง อบต. ปลัดอำเภอ เกษตรอำเภอ พุดคุยสอบถามชาวบ้านในพื้นที่ เรื่องผลผลิตที่ได้ใน 1 ปี ทำเกษตรที่รอบ ให้คิดผลผลิตที่ได้ทั้งหมด เมื่อได้ข้อมูลผลผลิตแล้ว ให้สอบถามราคา ที่ชาวบ้านขายได้ ณ ปัจจุบัน หรือราคาขายตามฤดูกาล แล้วนำตัวเลขมาเฉลี่ย
2. ปลัดอำเภอ และเกษตรอำเภอ เป็นผู้รวบรวมและคำนวณข้อมูล โดยให้ชาวบ้านผู้รับประโยชน์ร่วมสอบถามตรวจสอบข้อมูลด้วย มีหลักการคำนวณดังนี้

• ก่อนซ่อมแซม

ผลผลิตข้าว (ก.ก./ไร่) + พืชหลังนาแยกรายชนิด (ก.ก./ไร่) × พื้นที่ปลูก (ไร่)
× ราคา (บาท/ก.ก.) = มูลค่าผลผลิตทุกชนิดที่ปลูก (บาท)

• หลังซ่อมแซม

ผลผลิตข้าว (ก.ก./ไร่) + พืชหลังนา แยกรายชนิด (ก.ก./ไร่) × พื้นที่ปลูก(ไร่)
× ราคา(บาท/กก.) = มูลค่าผลผลิตทุกชนิด (บาท)

สรุปประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ = มูลค่าหลังซ่อมแซม – ก่อนซ่อมแซม (บาท/ปี)

การคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ เปรียบเทียบก่อนและหลัง

ก่อนซ่อมแซม

ผลผลิตข้าว (ก.ก./ไร่) + พืชหลังนา แยกรายชนิด (ก.ก./ไร่) x พื้นที่ปลูก (ไร่) x ราคา (บาท/ก.ก.)

รวมเป็นมูลค่าผลผลิตทุกชนิดที่ปลูกบาท เป็นรายได้ก่อนการซ่อมแซมฝาย

หลังซ่อมแซม (ประมาณการ)

ผลผลิตข้าว (ก.ก./ไร่) + พืชหลังนา แยกรายชนิด (ก.ก./ไร่) x พื้นที่ปลูก(ไร่) x ราคา(บาท/กก.)

รวมมูลค่าผลผลิตทุกชนิดที่ปลูกบาท เป็นรายได้หลังจากซ่อมแซมฝาย

ประโยชน์ที่ชาวบ้านได้รับ = รายได้หลังจากซ่อมแซมฝาย - รายได้ก่อนการซ่อมแซมฝาย

ผู้คำนวณ : เกษตรอำเภอ ปลัดอำเภอ แก่หม่อง/แก่ฝาย โดยคำนึงถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิประเทศ สภาพดิน สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การดูแลเอาใจใส่ของเกษตรกร ฯลฯ

ก่อน	พื้นที่	พื้นที่รับน้ำ (ไร่)	ผลผลิต (กก.ต่อไร่)	รายได้ (บาทต่อไร่)	รายได้รวม (บาท)
	นา	4,181	700	8,400	35,120,400
	พืชหลังนา	2,091	1,500	12,000	25,092,000
	รวม				60,212,400

ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มจากการซ่อมแซม ปรับปรุง ฝายบ้านพ่อ

74,158,340 - 60,212,400

= 13,945,940 บาทต่อปี

หลัง	พืชที่ปลูก	พื้นที่รับน้ำ(ไร่)	ผลผลิต(กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	รายได้รวม
	นาข้าว	4,149	880	10,560	43,813,440
	พืชหลังนา	2,195	2,088	13,825	30,344,900
	- ยาสสูบ	450	5,800	40,600	18,270,000
	- ผักกาดเขียวปลี	215	1,500	10,500	2,257,500
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1,250	1,000	4,000	5,000,000
	- พริก	180	2,140	25,680	4,622,400
	- ถั่วเหลือง	100	150	1,950	195,000
	รวม				74,158,340

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ชาวบ้านผู้รับประโยชน์ร่วมกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี และตัวเลขราคาผลผลิต เพื่อช่วยเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบ
2. เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ หรือเกษตรตำบล ให้ความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลตัวเลขราคา รับซื้อผลผลิตเปรียบเทียบกัน

ข้อพึงระวัง และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

1. เกษตรกรอาจให้ข้อมูลผลผลิตโดยประมาณการ เช่น ผลผลิตต่อไร่ ราคา และต้นทุนทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน ดังนั้น ควรนำข้อมูลจากเกษตรกรไปเปรียบเทียบกับข้อมูลของสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อให้ใกล้เคียงกับความจริง และนำข้อมูลที่คิดคำนวณเสร็จแล้ว ไปให้ชาวบ้านร่วมกันตรวจสอบและยืนยันอีกครั้ง ในการประชุมคืนข้อมูล
2. การคิดคำนวณผลผลิตและรายได้ ควรคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนของสภาพอากาศ ตลาด และการเอาใจใส่ของเกษตรกรด้วย
3. จำนวนพื้นที่ทำกินอาจไม่ถูกต้องตรงกับความจริงเพราะได้จากการประมาณการของผู้นำหมู่บ้าน และตัวแทนเกษตรกรที่ไม่ใช่เจ้าของพื้นที่ หรือจากแผนที่ดิจิทัลดั่งนั้น ควรเช็คข้อมูลจากหน่วยงานที่มีการรังวัดพื้นที่แล้ว เช่น แผนที่ของ อบต./เทศบาล เป็นต้น

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

This image shows a single page of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

5. ค้นข้อมูลและประเมินความพร้อมชุมชน

การค้นข้อมูลหมายถึง การนำข้อมูลจากการสำรวจและการคิดคำนวณทั้งหมด ให้ชาวบ้านผู้รับประโยชน์ร่วมกันตรวจทาน และให้ความเห็นว่าถูกต้องตรงกับความต้องการของชาวบ้านหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันก็จะประเมินความพร้อมด้วยว่าชาวบ้านพร้อมที่จะสละแรงงานมาร่วมซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งน้ำ โดยไม่มีการจ้างแรงงานหรือไม่ ดังนั้นการค้นข้อมูลและประเมินความพร้อมของชุมชนจึงมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ชาวบ้านที่เป็นผู้รับประโยชน์ ร่วมตรวจทานความถูกต้องของข้อมูลและให้ความเห็นต่อผลการสำรวจความชำรุดเสียหายของฝาย อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ และการคำนวณประโยชน์ที่จะได้รับ
2. เพื่อสรุปแบบแปลนการซ่อมแซมหรือแนวทางการพัฒนาระบบน้ำ ช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการออกแบบ
3. เพื่อประเมินความพร้อมของผู้รับประโยชน์ในการสละแรงงานมาร่วมซ่อมแซม โดยไม่มีการจ้างแรงงาน

ผลผลิตที่ต้องการ

1. มีการจัดประชุมชาวบ้านผู้รับประโยชน์เพื่อค้นข้อมูล และรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการ
2. ชาวบ้านผู้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ลงมติให้ความเห็นชอบต่อข้อมูลผลการสำรวจการออกแบบซ่อมแซม ข้อมูลประโยชน์ที่จะได้รับ โดยจัดแรงงานหมุนเวียนมาร่วมซ่อมแซมพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ
3. มีบันทึกผลการประชุม รายชื่อผู้ร่วมประชุม และข้อตกลงของชาวบ้านผู้รับประโยชน์ ดังนี้
 - ยินยอมสละแรงงานมาร่วมซ่อมแซมแหล่งน้ำโดยไม่มีการจ้างเหมา
 - ระบุจำนวนวันทำงาน และจำนวนแรงงานต่อวัน
 - แนวทางการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนหลังจากที่ซ่อมแซมแหล่งน้ำแล้ว เช่น การตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ หรือการเก็บเงินเข้ากองทุนสำหรับบำรุงรักษาหากมีการชำรุดเสียหาย

วิธีการทำงาน

1. นัดประชุมชาวบ้านที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการซ่อมแซมและพัฒนาแหล่งน้ำ
2. คณะทำงาน นำเสนอผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การชำรุดเสียหายของแหล่งน้ำหรือจุดที่ต้องการพัฒนาศักยภาพ แบบแปลนการซ่อมแซมที่ปรับตามภูมิสังคมและความต้องการของชาวบ้าน และถูกต้องตามหลักวิศวกรรม ข้อมูลประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับ เช่น จำนวนพื้นที่เกษตรที่เพิ่มขึ้น และรายได้หลังจากการซ่อมแซม
3. ขอมติที่ประชุม โดยให้มีผู้รับประโยชน์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของผู้ได้รับผลประโยชน์ เห็นชอบกับข้อมูลที่นำเสนอ และมีข้อตกลงร่วมสละแรงงาน
4. จัดทำบันทึกผลการประชุมเป็นหลักฐานข้อตกลงการสละแรงงาน โดยมีการลงชื่อในที่ประชุมพร้อมทั้งระบุวันทำงานที่ชัดเจน จำนวนวันและแรงงานที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

ปัจจัยความสำเร็จ

1. นายอำเภอ หรือ ปลัดอำเภอเข้าร่วมประชุม แสดงให้เห็นว่าให้ความสำคัญกับโครงการ เพราะจะทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจในการเข้าร่วมโครงการ
2. การประชุมคืบข้อมูลให้กับชาวบ้านควรเป็นข้อมูลจริง และ เปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น

ข้อพึงระวัง และปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

1. การประชุมคืบข้อมูลควรให้ชาวบ้านที่เป็นผู้รับผลประโยชน์ตัวจริงได้มาเข้าร่วม เพราะหากไม่ใช่ผู้รับประโยชน์ตัวจริง จะทำให้ข้อตกลงการลงแรงงานไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ
2. ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างฝ่ายที่ได้รับประโยชน์ กับฝ่ายที่ไม่ได้รับประโยชน์ เนื่องจากได้รับผลกระทบและจะเรียกร้องค่าชดเชย
3. ไม่ควรพูดถึงเรื่องค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน เพราะโครงการนี้ไม่มีการจ้างแรงงาน

เคล็ดลับ

1. การนัดประชุมชาวบ้าน ควรเลือกเวลาที่ไม่รบกวนเวลาประกอบอาชีพ เช่น ช่วงเย็น หรือค่ำ
2. จัดทำรูปแบบนำเสนอข้อมูลที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพที่สำรวจ แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งน้ำ ภาพจำลองหลังปรับปรุงระบบน้ำเสร็จแล้ว และภาพพื้นที่รับประโยชน์

6. กลับกรองโครงการ

การกลับกรองโครงการ เป็นขั้นตอนของกลไกระดับจังหวัดโดยมีคณะกรรมการกลับกรองโครงการ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ให้เป็นผู้พิจารณาโครงการ โดยมีหลักเกณฑ์ที่แจ้งให้ คณะทำงานระดับอำเภอและระดับตำบลได้รู้ก่อนเริ่มโครงการแล้ว ดังนั้น การกลับกรองโครงการจึง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้คณะกรรมการกลับกรองโครงการฯ พิจารณาโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ จัดลำดับความสำคัญก่อนเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ
2. เพื่อตรวจสอบรายละเอียดโครงการและการออกแบบการซ่อมแซมให้มีความมั่นคงแข็งแรง ถูกต้องตามหลักวิศวกรรม และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร

ผลผลิตที่ต้องการ

ผลที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือ บัญชีสรุปโครงการที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์ ประกอบด้วย รายชื่อโครงการ ที่ตั้ง พื้นที่รับประโยชน์ จำนวนหมู่บ้านที่รับประโยชน์ ประมาณการค่าวัสดุอุปกรณ์ และ ชุดเอกสารรายละเอียดโครงการครบถ้วน ดังนี้

- 1) แบบสำรวจสภาพความเสียหาย พร้อมรูปภาพจุดที่ต้องการซ่อมแซมปรับปรุง
- 2) การออกแบบการซ่อมแซมฝาย อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ
- 3) แบบประมาณรายการวัสดุอุปกรณ์และประมาณการค่าใช้จ่าย (ปร.4-ปร.5)
- 4) คำนวณประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับในพื้นที่เกษตร จำนวนไร่ที่เพิ่มขึ้น จำนวนรายได้ที่จะ เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการซ่อมแซมฝาย
- 5) หลักฐานการประชาคมผู้รับประโยชน์เห็นชอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เพราะจะได้มีจำนวน แรงงานหมุนเวียนมาร่วมทำงาน ระบุจำนวนวันดำเนินการ มีบันทึกการประชุมและลายมือชื่อ ผู้ร่วมประชุม
- 6) แบบสรุปข้อมูลสาระสำคัญปะหน้าเอกสารโครงการ

วิธีการทำงาน

1. จังหวัดแจ้งกำหนดวันประชุมคณะกรรมการกลับกรองโครงการฯ ให้ทุกอำเภอเข้าร่วม (ซึ่งอาจ มีการประชุมมากกว่า 1 ครั้ง) โดยแจ้งให้อำเภอส่งเอกสารโครงการมาที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ เพื่อรวบรวมจัดทำเป็นเอกสารประกอบการพิจารณา ประกอบด้วย
 - 1.1 แบบสำรวจสภาพความเสียหาย พร้อมรูปภาพจุดที่ต้องการซ่อมแซมปรับปรุง
 - 1.2 การออกแบบการซ่อมแซมฝาย อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ
 - 1.3 แบบประมาณรายการวัสดุอุปกรณ์และประมาณการค่าใช้จ่าย
 - 1.4 คำนวณประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับในพื้นที่เกษตร จำนวนไร่ที่เพิ่มขึ้น จำนวนรายได้ที่จะ เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการซ่อมแซมฝาย
 - 1.5 หลักฐานการประชาคมของผู้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ร่วมสละแรงงาน โดยมี หนังสือส่งจากอำเภอ พร้อมแบบสรุปปะหน้าโครงการ

การกลั่นกรองโครงการ

- 1.6 กรณีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตป่าสงวนฯ หรือเขตอุทยานฯ ควรมีหนังสือรับรองจากอธิบดีกรมป่าไม้ และกรมอุทยานฯ มาแสดงด้วย (ปลัดอำเภอต้องประสานกับหัวหน้าอุทยานฯ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตั้งแต่ตอนเริ่มเตรียมเอกสารโครงการ)
2. ในการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และอาจมอบให้เจ้าหน้าที่ด้านช่างของ อบต. ผู้ควบคุมโครงการ เป็นผู้ร่วมนำเสนอด้วย
3. ผลการพิจารณาการกลั่นกรองโครงการ
 - 3.1 โครงการที่มีรายละเอียดตรงตามหลักเกณฑ์คณะกรรมการฯ พิจารณาผ่านและรวบรวมเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาการอนุมัติโครงการ
 - 3.2 โครงการที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ คณะกรรมการจะพิจารณาไม่ผ่าน หรือพิจารณาให้จัดทำข้อมูลเพิ่มเติมหากมีรายละเอียดไม่เพียงพอ แล้วจึงจะแจ้งผลการพิจารณา หรืออาจให้นำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป แล้วแต่กรณี
 - 3.3 กรณีโครงการที่มีความชำรุดเสียหายซับซ้อน หรือต้องการความมั่นคงแข็งแรง คณะกรรมการฯ อาจมอบให้คณะทำงานชุดความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้าง (ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม) ลงพื้นที่ไปพิจารณาในรายละเอียดแล้วจึงจะแจ้งผลการพิจารณาอีกครั้ง

**แบบสรุปข้อมูลสาระสำคัญปะหน้าโครงการฯ
ของ อบต.ทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน**

๑.ชื่อโครงการ

โครงการ ปรับปรุง ซ่อมแซม เสริมฝายอุ้ยเสน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

๒.การมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๑การประชุมประชาคมชาวบ้านผู้รับประโยชน์จากการซ่อมแซมเสริมฝายอุ้ยเสน หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

๒.๒ ชาวบ้านผู้รับประโยชน์ที่พร้อมมาร่วมโครงการ จำนวน ๑๔๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๐ เปอร์เซนต์ของประชาชนในหมู่บ้าน

๒.๓ ข้อตกลงในการสละแรงงานในหมู่บ้านเป็น ๑๒ หมวดยละ ๑๒ คนต่อวัน เพื่อสร้างฝายมีกำหนดแล้วเสร็จ ๓๐ วัน

๓.ประโยชน์ที่ได้รับ

๓.๑พื้นที่การเกษตร จำนวน ๒๐๐ ไร่

๓.๒ผลผลิตทางการเกษตร

ก่อนซ่อมแซม

ผลผลิตข้าว ๖๐๐ ก.ก/ไร่ คูณ พื้นที่ปลูก ๒๐๐ ไร่ ราคา ๙.๐๐ บาท/ก.ก.

ประมาณการหลังการซ่อมแซม

ผลผลิตข้าว ๘๐๐ ก.ก/ไร่ คูณ พื้นที่ปลูก ๒๕๐ ไร่ ราคา ๙.๐๐ บาท/ก.ก.

๔.การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีทอง

๔.๑ สนับสนุนอาหารกลางวันและน้ำดื่มแก่ชาวบ้านในการปฏิบัติงาน

๔.๒ ให้ช่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีทองช่วยควบคุมดูแลการซ่อมแซมให้เป็นไปตามแบบแปลน

Wim An

ลงชื่อ.....ผู้รับรองข้อมูล

(นายบุญธรรม ผาวันยศ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีทอง

ตัวอย่าง บัญชีรายการกลั่นกรองโครงการฯ จากเอกสาร

ลำดับ	ชื่อโครงการ	หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	สรุปสาระสำคัญในปะหน้า					หมายเหตุ
						แบบสำรวจสภาพฝาย	การออกแบบฝาย	แบบประมาณการราคา	คำนวณผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ	หลักฐานการประชาคม และการจัดแบ่งแรงงาน	
1	เสริมระบบท่อส่งน้ำ (อ่างน้ำอ้อ)	น้ำอ้อ	3	เปือ	เขื่องกลาง	✓	✓	✓	✓	✓	เอกสารครบ
2	ซ่อมแซมฝาย (ฝายหลวง)	วังว้า		เปือ	เขื่องกลาง	✓	ทบทวน	×	✓	✓	
3	เสริมระบบท่อส่งน้ำ (หนองผก)	หนองผก	10	เปือ	เขื่องกลาง	แหล่งน้ำไม่มีต้นทุนน้ำ					
4	เสริมระบบท่อส่งน้ำ (โป่งตุ)	สอ	9	เปือ	เขื่องกลาง	✓	✓	✓	✓	✓	เอกสารครบ
5	เสริมระบบท่อส่งน้ำ	ดอนสนเปือ	7	เปือ	เขื่องกลาง	✓	✓	✓	✓	✓	
6	ซ่อมแซมลำเหมือง	ตุ	1	เขื่องกลาง	เขื่องกลาง	×	×	×	×	×	
7	ซ่อมแซมฝาย (น้ำมิด)	น้ำมิด	14	เปือ	เขื่องกลาง	✓	✓	✓	✓	✓	เอกสารครบ
8	ซ่อมแซมฝาย	หนองแดง	1	เปือ	เขื่องกลาง	×	✓	×	✓	×	
9	ซ่อมแซมฝาย	น้ำค	1	พญาแก้ว	เขื่องกลาง	×	✓	×	×	×	
10	เสริมสปีลเวย์อ่างเก็บน้ำ ซ่อมแซมประตูน้ำ	ดอนแท่น	3	เขื่องคาน	เขื่องกลาง	✓	✓	×	×	✓	
11	ซ่อมแซมลำเหมือง	สอ	2	พระพุทธบาท	เขื่องกลาง	×	✓	×	✓	✓	

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การจัดเตรียมเอกสารรายละเอียดโครงการครบถ้วน
2. ผู้นำเสนอโครงการสามารถชี้แจงรายละเอียดให้กรรมการเข้าใจชัดเจน มีภาพประกอบ
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับการมอบหมาย ให้ความสำคัญโดยเป็นประธานการประชุม และมีผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมครบถ้วน เช่น สำนักงานชลประทาน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อให้ผู้เสนอโครงการได้รับทราบข้อเสนอแนะ และข้อพิจารณาจากคณะกรรมการครบถ้วนในคราวเดียว

ข้อพึงระวังและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

การมอบให้ผู้ที่ไม่ได้ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลจริงเป็นผู้นำเสนอโครงการ จะขาดความเข้าใจปัญหาและไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดต่อคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการได้ ซึ่งอาจส่งผลให้โครงการไม่ผ่านการพิจารณา

เคล็ดลับ

1. คณะทำงานระดับอำเภอ สามารถเชิญผู้นำชุมชนหรือแม่หม้าย/แม่ผ่าย ที่เป็นผู้รับประโยชน์จริงและรู้ข้อมูลการสำรวจพื้นที่เข้าร่วมนำเสนอในการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการได้
2. ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถสั่งการให้มีการกลั่นกรองโครงการเบื้องต้นที่ระดับอำเภอก่อนที่จะมาถึงระดับจังหวัดได้ โดยมอบทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ไปร่วมให้คำแนะนำในการจัดเตรียมรายละเอียดโครงการ จะช่วยทำให้การพิจารณาโครงการในระดับจังหวัดผ่านได้ง่ายขึ้น

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

[illegible]

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

7. การอนุมัติโครงการ

การอนุมัติโครงการ เป็นกระบวนการขั้นตอนทางเอกสารหลังจากการประชุมพิจารณากลับกรองโครงการแล้ว โดยฝ่ายเลขาฯ ของคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการจะนำข้อสรุปผลการพิจารณาของที่ประชุม เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ โดยการอนุมัติโครงการมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบในการดำเนินงาน และลงนามอนุมัติดำเนินการโครงการฯ โดยจะมีผลต่อการส่งการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์เตรียมดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ แจ้งอำเภอเตรียมสถานที่รับวัสดุอุปกรณ์ และแจ้งชุมชนหมู่บ้านผู้รับประโยชน์เตรียมแรงงาน

ผลผลิตที่ต้องการ

1. หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งอำเภอเรื่องผลการอนุมัติโครงการ และให้อำเภอเตรียมสถานที่รับวัสดุอุปกรณ์ การตรวจรับวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส และแจ้งพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้านเตรียมสถานที่ดำเนินงานและแรงงาน
2. หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อประสานกับโครงการ/พื้นที่ที่ได้รับการอนุมัติดำเนินการ
3. คณะทำงานระดับอำเภอ/ตำบล ประชุมชาวบ้านชี้แจงและเตรียมการดำเนินงาน
4. หน่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์เตรียมประสานกับร้านค้าต่างๆ เพื่อสั่งวัสดุอุปกรณ์ และประสานกับผู้ประสานงานในพื้นที่ เพื่อนัดหมายวัน เวลา สถานที่รับส่งวัสดุ

วิธีการทำงาน

1. คณะกรรมการกลั่นกรองฯ จัดทำรายละเอียดโครงการที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ และแจ้งผลการอนุมัติโครงการฯ ให้อำเภอดำเนินการ
2. แจ้งหน่วยงานดำเนินการ
 - (1.) แจ้งอำเภอ เพื่อประชุมคณะทำงานระดับตำบลเตรียมดำเนินการ และตั้งคณะกรรมการตรวจรับวัสดุอุปกรณ์
 - (2.) แจ้งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อประสานการใช้พื้นที่ ในการดำเนินงานโครงการฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวง กรณีที่ตั้งโครงการอยู่เขตป่าสงวนและอุทยานฯ
 - (3.) แจ้งหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เช่น ก่อถ่วงเบี่ยง ท่อพีวีซี เหล็กเส้น ปูน หิน ทราย ฯลฯ ตามใบประมาณการราคาค่าวัสดุ ก่อสร้าง (ปร.4) และใบสรุปรวมราคาค่าวัสดุ (ปร.5) ของแต่ละโครงการส่งเข้าพื้นที่หน้าก่อนเริ่มดำเนินการซ่อมแซม 7 วัน

ตัวอย่างหนังสือแจ้งผลการอนุมัติโครงการ

ด่วนที่สุด

ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๑๐๒๕๘

ศาลากลางจังหวัดน่าน
ถนนสุริยพงษ์ นน ๕๕๐๐๐

๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง โครงการซ่อมแซม ปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำ การส่งน้ำด้วยระบบท่อ ตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรและชนบท ของจังหวัดน่าน ระยะที่ ๖

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

- อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๕๖๐๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘
๒. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๔๕๓๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘
๓. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๓๗๘๖ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘
๔. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๑๔๘๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘
๕. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๒๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๘
๖. หนังสือจังหวัดน่าน ด่วนที่สุด ที่ นน ๐๐๑๘.๑/๒๐๘๕๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโครงการที่ได้รับการอนุมัติฯ

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่จังหวัดน่าน ขออนุมัติในหลักการให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในส่วนของค่าวัสดุ อุปกรณ์การซ่อมแซม ปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำ และการส่งน้ำด้วยระบบท่อตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรและชนบท ของจังหวัดน่าน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่าในการประชุมคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ประชุมได้มีมติอนุมัติในหลักการให้จังหวัดน่านดำเนินการตามโครงการข้างต้น โดยใช้งบประมาณของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท โดยให้จังหวัดประสานงานและจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ส่งสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริต่อไป นั้น

ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน พิจารณาแล้วอนุมัติโครงการฯ ของอำเภอ สำหรับโครงการซ่อมแซม ปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำ การส่งน้ำด้วยระบบท่อ ตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรและชนบท ของจังหวัดน่าน ระยะที่ ๖ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุกริช พึ่งโสภา)

ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร. ๐-๕๔๗๑-๐๓๘๔

e-mail : pokkrongnan@hotmail.com

รายชื่อโครงการที่ได้รับอนุมัติ

ตามโครงการซ่อมแซม ปรับปรุง เสริมฝาย อ่างเก็บน้ำ การส่งน้ำด้วยระบบท่อ

ตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรและชนบท ระยะที่ ๒

อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

ลำดับ ที่	ชื่อแหล่งน้ำ (ฝาย/อ่างเก็บน้ำ/ล)	ที่ตั้ง		ขนาดของแหล่งน้ำ (เมตร)				ความจุ (ลบ.ม)	รายละเอียดแผนงาน/โครงการ ที่ประสงค์จะดำเนินการ (ซ่อมแซม/ปรับปรุง/ก่อสร้าง)	งบประมาณ ที่ใช้ดำเนินการ (ประมาณการ)	ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ			หมายเหตุ
		ชื่อบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	กว้าง	ยาว	หนา				สูงเฉลี่ย	ประชากร คน/ครอบครัว	พื้นที่ (ไร่)	
๑	ฝายห้วยส้มใต้	ม่วงเจว็ด ราษฎร์	๓	บ่อสวก	๕			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมที่ชำรุด ตามรูปแบบและประมาณการ	๔๒,๐๐๐	๑๗	๓๕	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๒	ฝายทุ่งกึ่งห้วยน้ำขาว	ด้าม	๖	บ่อสวก	๘			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมที่ชำรุด ตามรูปแบบและประมาณการ	๕๖,๖๐๐	๔	๓๐	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๓	ฝายอุ้ยปันห้วยน้ำขาว	ด้าม	๖	บ่อสวก	๖			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมที่ชำรุด ตามรูปแบบและประมาณการ	๗๐,๕๐๐	๕	๒๐	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๔	ฝายพ่อสวัสดิ์ห้วยซ้อ	ด้าม	๖	บ่อสวก	๗			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมที่ชำรุด ตามรูปแบบและประมาณการ	๖๕,๘๐๐	๔	๓๐	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๕	ฝายใหม่ห้วยพริก	นายน	๗	บ่อสวก	๗			๑	ซ่อมแซมฝายฝาย คั้นดินข้างฝาย ตามรูปแบบและประมาณการ	๔๖,๐๐๐	๑๕	๓๐	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๖	ฝายน้ำจาก ๓	นายน	๗	บ่อสวก	๖			๑	ซ่อมแซมฝายฝาย คั้นดินข้างฝาย ตามรูปแบบและประมาณการ	๔๓,๓๐๐	๕	๑๕	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๗	ฝายปู่	นายน	๗	บ่อสวก	๓			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมและฝายฝาย ตามรูปแบบและประมาณการ	๒๒,๖๐๐	๕	๑๕	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	
๘	ฝายนาคี	นายน	๗	บ่อสวก	๓			๑	ซ่อมแซมฝายเดิมและฝายฝาย ตามรูปแบบและประมาณการ	๓๘,๔๐๐	๔	๒๐	ข้าว/ถั่วเหลือง ข้าวโพด	

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับโครงการ
2. หนังสือสั่งการจังหวัดแจ้งผลการอนุมัติโครงการ และสิ่งที่อำเภอ/คณะทำงานระดับตำบลต้องเตรียมการอย่างชัดเจน รวดเร็ว เช่น สถานที่เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการตรวจรับวัสดุอุปกรณ์

ข้อพึงระวังและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

โครงการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่ เพราะต้องมีการขนส่งวัสดุอุปกรณ์เข้าไปในพื้นที่หน้างาน

เคล็ดลับ

ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งผลการอนุมัติโครงการให้หน่วยทหารในพื้นที่ เช่น กองร้อยทหารพราน และ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ เพราะมีเครื่องจักรที่อาจขอรับการสนับสนุนในส่วนที่เกินกำลังของชาวบ้าน และสามารถขอกำลังทหารสนับสนุนในกรณีที่ต้องเร่งดำเนินการให้เสร็จก่อนเข้าสู่ฤดูฝน

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple sets of three horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

8. เริ่มดำเนินการซ่อมแซมและพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ

เมื่อคณะทำงานระดับอำเภอได้รับแจ้งผลการอนุมัติโครงการ จึงเริ่มดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ ตั้งแต่การประสานกับ อบต. ที่เป็นที่ตั้งโครงการ การจัดส่งวัสดุอุปกรณ์ การตรวจรับวัสดุอุปกรณ์ และการหมุนเวียนแรงงานมาร่วมซ่อมแซม เป็นต้น ซึ่งการเริ่มดำเนินการซ่อมแซมและพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้โครงการที่ได้รับการอนุมัติแล้วนำไปสู่การปฏิบัติจริง ตามแบบแปลน และแผนปฏิบัติการที่จัดทำไว้ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จก่อนเข้าสู่ฤดูฝน
2. เพื่อให้มีการจัดส่งวัสดุอุปกรณ์เข้าไปในพื้นที่ดำเนินงาน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และแรงงาน

ผลผลิตที่ต้องการ

1. การจัดส่งวัสดุอุปกรณ์เข้าพื้นที่ตามสถานที่ที่นัดหมายภายใน 7 วัน ถูกต้องครบถ้วนตามปริมาณ และคุณภาพที่ระบุไว้ในแบบประมาณการ
2. มีใบส่งของ/รับของที่ลงนามรับรองโดยคณะกรรมการตรวจรับวัสดุอุปกรณ์
3. มีสถานที่จัดเก็บที่ปลอดภัยจากการสูญหายและเสื่อมสภาพจากสิ่งแวดล้อมภายนอก
4. มีปฏิทินการทำงาน และการจัดแรงงานชาวบ้านตามจำนวนที่นัดหมาย หมุนเวียนมาร่วมปฏิบัติงานจนแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาโดยไม่มีการจ่ายค่าจ้างแรงงาน

แผนปฏิบัติการ การซ่อมแซม ปรับปรุง

ตัวอย่าง : ฝ่ายแก่ง บ้านหัวน้ำ ต.ศิลาแลง อ.ปัว จ.น่าน

ลำดับ	กิจกรรม	มาตรฐานงานปกติ		ปริมาณงาน	ธันวาคม 2557																											
		ปริมาณ	หน่วย		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22						
1	งานแนวทางวัดพืชมอบ่าย			1 ห้อง	15	15																										
2	งานสำรวจห้องพัสดุ																															
3	งานปรับพื้นที่บริเวณที่จะซ่อมบริเวณประตู (ด้วยรถแบคโฮ)																															
4	งานรื้อกล่องเบ้นท์ที่ชำรุด	2	กล่องต่อแรง	25 กล่อง																												
5	งานรื้อกำแพงคอนกรีต คล.ที่หักเสียหายออก (ด้วยรถแบคโฮ)																															
6	งานปรับพื้นที่ปลูกเหล็กเสริม ตั้งแบบคอนกรีตกำแพงที่หักเสียหาย																															
7	งานวางเหล็กพื้นท้ายฝาย เสริมลูกปูน และคอนกรีต																															
8	งานวางเหล็กพื้น เทพื้น และค้ำยัน																															
9	งานประกอบคอกเบ้นท์	10	กล่องต่อแรง	1,200 กล่อง																												
10	งานถมดินหลังที่ถูกน้ำกัดเซาะและถมปรับพื้นที่ท้ายฝาย (ด้วยรถแบคโฮ)																															
11	วางคอกเบ้นท์ ใต้พื้นท้ายฝายและค้ำยันท้ายฝาย	1.5	กล่องต่อแรง	1,200 กล่อง																												
12	งานเทคอนกรีตที่บดลึกลงคอกเบ้นท์																															
13	งานทำรางรับน้ำที่เกิดชะตลิ่งข้างลำเหมืองฝายซ้าย																															
14	งานปรับภูมิทัศน์บริเวณรอบๆ ฝาย																															
รวมงานทั้งหมด (รวม)					1,662	15	15	-	-	5	-	19	14	24	15	15	15	15	85	85	85	85	85	75	75	75						
ระยะเวลาก่อสร้าง (วัน)					47																											
เฉลี่ยแรงงานต่อวัน (แรงต่อวัน)					35.36																											

ผู้จัดการโครงการ	นายสมบุญ	ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ
รองผู้จัดการโครงการ	นายสมเกียรติ เนตรทิพย์	ตำแหน่ง	กำนันตำบลศิลาแลง
หัวหน้าควบคุมงาน		ตำแหน่ง	นายช่างโยธา เทศบาลตำบลศิลาแลง
หัวหน้าจัดการแรงงาน	ต. สมศิริ ช่างเหล็ก / นาย	ตำแหน่ง	แก่งเหมือง
งานพัสดุ	ประเสริฐ มุสิก	ตำแหน่ง	แก่งฝาย
	นายปิ่น ชัยวรงค์		

วิธีการทำงาน

การเริ่มดำเนินงานโครงการ มีการบริหารจัดการใน 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัด และอำเภอ ดังนี้

1. ระดับจังหวัด

สำนักงานจังหวัดในฐานะฝ่ายเลขานุการ แจ้งผลการอนุมัติโครงการให้หน่วยดำเนินการจัดส่งวัสดุทราบ พร้อมแบบรายละเอียด ใบประมาณการราคาค่าวัสดุก่อสร้าง ปร.4 และใบสรุปรวมราคาวัสดุ ปร.5 ของแต่ละโครงการฯ แยกเป็นรายอำเภอ โดยมีวิธีการแนวทางปฏิบัติจัดซื้อและส่งวัสดุ ดังนี้

- 1) หน่วยจัดซื้อวัสดุ ดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติของราชการที่กำหนดไว้ และตามหลักธรรมาภิบาล คือ โปร่งใส ประหยัด มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยให้มีคณะกรรมการหลายฝ่าย เช่น หน่วยงานราชการ หอการค้า สมาอุตสาหกรรม ภาคประชาชน สถาบันการศึกษา ฯลฯ
- 2) ให้จัดซื้อวัสดุที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ราคาไม่สูงราคากลาง (รวมค่าขนส่ง)
- 3) การจัดซื้อต้องสอดคล้องกับแผนการก่อสร้าง ซ่อมแซม โดยให้จัดส่งวัสดุถึงหน่วยงานในแต่ละโครงการฯ
- 4) การจัดส่งวัสดุ ให้ประสานรายละเอียดเกี่ยวกับวันเวลา สถานที่ที่รับของ และนัดหมายกรรมการผู้ตรวจรับวัสดุกับหน่วยปฏิบัติการก่อสร้าง (อำเภอ) อย่างใกล้ชิด
- 5) กรณีที่มีการส่งวัสดุไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามแบบรายการ ให้รีบดำเนินการส่งวัสดุคืนและแก้ไขโดยด่วน
- 6) การตรวจรับวัสดุให้คณะกรรมการตรวจรับวัสดุที่นายอำเภอแต่งตั้ง เป็นผู้รับวัสดุโดยลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในแบบตรวจรับ
- 7) ผู้ส่งวัสดุต้องจัดทำเอกสารการจัดซื้อและส่งวัสดุ พร้อมหลักฐานการตรวจรับวัสดุเป็นรายโครงการฯ ให้ตรงกับใบปร.4 และ ปร.5 ส่งให้จังหวัดรวบรวม เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อบริหารจ่ายเงินต่อไป

2. ระดับอำเภอ

อำเภอเป็นหน่วยปฏิบัติการ นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานในการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 คณะกรรมการกำกับดูแลและตรวจรับงานระดับอำเภอ โดยให้มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานตามโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามกำหนดเวลา และตรวจรับงานเมื่อโครงการแล้วเสร็จ
- 2.2 คณะทำงานปฏิบัติการระดับตำบล โดยมอบให้ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบลเป็นหัวหน้าคณะทำงาน และมอบให้เจ้าหน้าที่ด้านช่างของ อปท. เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน โดยต้องมีหน้าที่ ดังนี้
 - 1) กำหนดแผนและปฏิทินการทำงาน ให้สอดคล้องกับห้วงเวลาการทำงานของเกษตรกร (ปฏิทินการเกษตรของราษฎร) ในพื้นที่
 - 2) กำหนดจำนวนแรงงานของราษฎรให้เหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพงาน
 - 3) เสนอนายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับวัสดุที่จังหวัดจัดส่ง ประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายประชาชน ฝ่ายปกครองท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และฝ่ายท้องถิ่น เช่น ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ด้านช่าง เป็นต้น

- 4) ประสานกับกรรมการจัดซื้อวัสดุ เพื่อให้การส่งวัสดุเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทั้งปริมาณ คุณภาพ และวัน เวลา สถานที่ที่จะส่ง-รับ วัสดุ ให้สอดคล้องกับเวลาการทำงานที่ได้ นัดหมายแรงงานราษฎรไว้แล้ว
- 5) ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และให้ผู้ควบคุมงาน (ช่างของอปท.) รายงานผล ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ให้หัวหน้าคณะ (ปลัดอำเภอ) เพื่อรับทราบเป็นประจำวัน
- 6) กรณีพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขในระดับหน้างานได้ ให้รายงานนายอำเภอ เพื่อพิจารณา แก้ไขปัญหาต่อไป
- 7) กรณีที่ต้องมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงแบบแปลน และรายละเอียด เพื่อให้โครงการมีความ มั่นคงแข็งแรง เกิดประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์สูงสุด หัวหน้าคณะทำงาน ตามข้อ 2.2 ต้องรับรายงานนายอำเภอใน 2 กรณี คือ
 - **กรณีที่ 1** การแก้ไขแบบแปลนโดยไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์หรืองบประมาณเพิ่มเติม ผู้ว่าราชการจังหวัด ควรมอบอำนาจให้นายอำเภอสั่งการได้
 - **กรณีที่ 2** ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์หรืองบประมาณเพิ่มเติม ให้นายอำเภอรายงานผู้ว่าราชการ จังหวัด แจ้งเหตุผลความจำเป็น รวมทั้งแบบแปลนรายละเอียดที่ปรับเปลี่ยน เพื่อให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการต่อไป

เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ให้หัวหน้าคณะทำงาน ตามข้อ 2.2 แจ้งคณะกรรมการกำกับดูแล และตรวจรับงานระดับอำเภอ ตามข้อ 2.1 ได้ตรวจรับงานพร้อมลงลายมือชื่อในแบบตรวจรับ และให้มี ภาพถ่ายโครงการที่แล้วเสร็จแนบด้วย

ปัจจัยความสำเร็จ

1. หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมให้การสนับสนุนบุคลากรและทรัพยากรตามศักยภาพของหน่วยงาน อาทิ หน่วยทหาร และองค์กรปกครองท้องถิ่น สนับสนุนเครื่องมือเครื่องจักรที่เกินกำลังของชาวบ้าน พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง
2. อำเภอ/หน่วยจัดการต้นน้ำ /เทศบาล/อบต.ฯฯ สนับสนุนพาหนะขนย้ายวัสดุ อุปกรณ์จากที่ตั้งจุดลงของ เข้าไปในพื้นที่ตำแหน่งซ่อมแซมฝาย ฯลฯ
3. ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ข้อพึงระวังและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

1. การจัดส่งวัสดุอุปกรณ์เข้าพื้นที่จะดำเนินการเมื่อชาวบ้านพร้อมลงมือดำเนินการ และไม่ควรเร่งให้ชาวบ้านทำเพราะงานจะไม่มีคุณภาพ
2. การแก้ไขแบบแปลนโครงสร้างหน่วยงาน ซึ่งอาจมีผลให้ปริมาณงานและค่าวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงตามแบบ ปร.4 และ ปร.5 ดังนั้นเจ้าหน้าที่ด้านช่างไม่ควรทำโดยพลการ ควรมีผู้ใหญ่บ้าน แก่เมืองแกฝาย และเจ้าหน้าที่ชลประทานร่วมรับทราบหน่วยงาน
3. การจัดส่งวัสดุอุปกรณ์เข้าพื้นที่ ควรเช็คชื่อโครงการ ที่ตั้ง สถานที่ส่งของ และที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ให้ชัดเจนป้องกันการส่งผิดพื้นที่ และการนำวัสดุไปใช้เกิน
4. การส่งวัสดุอุปกรณ์ที่มีมูลค่าสูงควรส่งเป็นงวดและทยอยส่ง ป้องกันวัสดุมากเกินความจำเป็น
5. วัสดุอุปกรณ์ไม่พออันเนื่องมาจากการประมาณการผิดพลาด ให้ช่าง อบต./เทศบาลประมาณการและสั่งวัสดุเพิ่ม
6. วัสดุอุปกรณ์ที่เหลือจากการซ่อมแซม สามารถโยกย้ายไปใช้ในอีกโครงการหนึ่งได้ แต่ต้องบันทึกที่เป็นข้อตกลงยินยอมจากชาวบ้านก่อน เน้นให้เกิดประโยชน์ส่วนรวม
7. การขาดแคลนแรงงานในระหว่างดำเนินงาน เพราะในช่วงเวลาเดียวกันอาจมีกิจกรรมรับจ้างในโครงการอื่นของรัฐ กิจกรรมรับจ้างในไร่นา

เคล็ดลับ

ในกรณีที่มีจำนวนโครงการหลายแห่ง และช่างต้องไปตรวจโครงการ อาจจัดหาชาวบ้านที่มีประสบการณ์ช่าง จำนวนหนึ่ง (ทางภาคเหนือเรียกว่า สล่า) เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ด้านช่างควบคุมการทำงาน

ตัวอย่างโครงการปรับปรุงระบบน้ำ

ตัวอย่างโครงการซ่อมแซมฝาย

ตัวอย่างโครงการเสริมศักยภาพแหล่งน้ำ

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

[illegible]

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

การตรวจติดตามและสนับสนุน

การตรวจติดตามและสนับสนุนเป็นกระบวนการที่จัดให้มีขึ้นพร้อมๆ กับโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของแหล่งน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละโครงการ เป็นไปตามแนวทางที่วางแผนไว้ และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาระหว่างดำเนินงาน โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับพื้นที่ได้
3. เพื่อให้คำแนะนำสนับสนุนในการต่อยอดโครงการ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่โครงการ

ผลผลิต

1. มีคณะทำงานตรวจติดตามและสนับสนุน ที่สามารถลงพื้นที่ติดตามงานในระหว่างดำเนินงานโครงการ เพื่อให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และนำปัญหาข้อติดขัดของพื้นที่ไปสู่การแก้ไข
2. มีการจัดทำแผนการตรวจติดตามงานของคณะทำงานตรวจติดตามฯ ในการลงพื้นที่ตรวจติดตามงาน

วิธีการทำงาน

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานตรวจติดตามการดำเนินงานโครงการ โดยมอบรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานคณะทำงาน และคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานโครงการ พร้อมให้คำแนะนำในการต่อยอดโครงการ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ก่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่รับประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ
2. จัดทำแผนการตรวจติดตามงานในพื้นที่แจ้งให้อำเภอทราบ เพื่อเตรียมบรรยายสรุปโครงการและความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และลงดูการปฏิบัติงานในพื้นที่จริง โดยมีประเด็นการติดตามดังนี้
 - (1) ประเภทของโครงการ (ฝาย/อ่างเก็บน้ำ/คลองส่งน้ำ) ลักษณะการชำรุด และรูปแบบการซ่อมแซม มีการปรับแบบการซ่อมแซมขณะดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร
 - (2) การคำนวณประโยชน์ที่ชาวบ้านจะได้รับจากการซ่อมแซม เช่น พื้นที่รับประโยชน์ (ฤดูแล้งและฤดูฝน) พืชที่ปลูกเดิม และพืชที่ปลูกเพิ่มหลังจากมีระบบน้ำถึงแปลงเกษตร ผลผลิตต้นทุน รายได้

- (3) จำนวนวันที่ดำเนินการซ่อมแซม จำนวนแรงงานชาวบ้านที่มาร่วมทำ
 - (4) การจัดส่งวัสดุอุปกรณ์ เช่น วันที่รับวัสดุ ความสะดวก และจัดการกับวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือ
 - (5) การมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การหมุนเวียนแรงงานมาร่วมทำงาน มีการบริหารจัดการอย่างไร ถ้าไม่มาร่วมทำมีการขุดเซยอย่างไร ประชาชนชุมชนและสละมีบทบาททำอะไร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การสมทบทุนของชาวบ้าน
 - (6) การมีส่วนร่วมสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ เช่น อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชลประทาน เกษตรอำเภอ พัฒนาที่ดิน พัฒนาชุมชน หน่วยงานทหาร เป็นต้น
 - (7) การวางแผนหลังจากมีระบบน้ำถึงแปลงเกษตร เช่น การวางแผนพัฒนาอาชีพเกษตรในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ การวางแผนบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน
 - (8) ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไขเบื้องต้น
3. จังหวัดมีหนังสือสั่งการให้อำเภอส่งเอกสารรายงานความก้าวหน้ารายสัปดาห์ โดยมีแบบฟอร์มให้กรอก ระบุชื่อโครงการ ที่ตั้ง ปลัดผู้เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และช่างผู้ควบคุมงาน ประเด็นที่รายงานได้แก่ ปริมาณงาน (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์) กิจกรรมที่ดำเนินงาน และความก้าวหน้าในสัปดาห์นั้น โดยแสดงรูปภาพเปรียบเทียบของสัปดาห์ที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขเบื้องต้น
 4. เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วควรจัดให้มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อสรุปบทเรียนจากการดำเนินงาน รับฟังข้อเสนอแนะ และนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดมิให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ปัจจัยความสำเร็จ

นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ให้ความสำคัญลงพื้นที่ติดตามด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ และเชื่อมั่นศรัทธาโครงการมากยิ่งขึ้น

ข้อพึงระวังและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ระวังการจัดรูปแบบการติดตามงาน มิให้เป็นการเพิ่มภาระงานเอกสารของคณะทำงานระดับอำเภอ และระดับตำบล เนื่องจากแต่ละตำบลจะมีจำนวนโครงการหลายโครงการ

เคล็ดลับ

1. จัดทำแอปพลิเคชันระบบติดตามโครงการเพื่อใช้บนโทรศัพท์สมาร์ทโฟน โดยให้ปลัดอำเภอเป็นผู้ส่งรายงานให้จังหวัดในระบบออนไลน์
2. คณะตรวจติดตามโครงการ อาจมีมากกว่า 1 คณะ เพื่อแบ่งโซนพื้นที่ในการติดตาม

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

[illegible]

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้อย่าง.....

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

การตรวจรับงานโครงการ

การตรวจรับงานโครงการ เป็นกระบวนการบริหารงานสัญญาจ้างของหน่วยงานราชการ แม้ว่าโครงการนี้จะไม่มีการจ้างเหมาแต่ก็ต้องมีกระบวนการตรวจรับงาน หลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพราะมีการใช้งบประมาณของรัฐบาลในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจรับงานดังนี้

1. เพื่อให้ผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการ เป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางที่กำหนดไว้
2. เพื่อรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสนอโครงการ เอกสารการจัดซื้อและจัดส่งวัสดุอุปกรณ์ นำมาเก็บรักษาไว้สำหรับการตรวจสอบของหน่วยงานด้านงบประมาณ
3. เพื่อสรุปงบประมาณที่ใช้เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ และประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการ

ผลผลิต

เอกสารการตรวจรับงาน ประกอบด้วย

- 1) แบบตรวจรับงานแบบรายโครงการ
- 2) บัญชีสรุปโครงการปะหน้าแบบตรวจรับรายอำเภอ
- 3) หลักฐานการจัดซื้อวัสดุ ใบส่งของ และบัญชีรายจ่ายค่าวัสดุทุกรายการ
- 4) แบบบันทึกการตรวจรับงานของจังหวัด ซึ่งรวมโครงการทุกอำเภอ

วิธีการทำงาน

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีหนังสือสั่งการให้อำเภอแต่งตั้งกรรมการตรวจรับงาน ประกอบด้วย
 - 1) นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการตรวจรับ
 - 2) ปลัดอำเภอ เป็นกรรมการ
 - 3) เกษตรอำเภอ เป็นกรรมการ มีบทบาทในการให้คำแนะนำและติดตามการดำเนินงานด้านเกษตร
 - 4) ตัวแทนราษฎรที่นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการ

จังหวัดส่งแบบตรวจรับงานให้ทุกอำเภอ เพื่อให้อำเภอเตรียมทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน โดยกำหนดประเด็นตรวจรับงาน ได้แก่

- โครงการนั้นทำตามแบบที่ออกแบบไว้เบื้องต้นไว้หรือไม่ อย่างไร (ตรวจตามเสป็ค)
 - มีการปรับปรุงงานทำให้เนื้องานเพิ่มขึ้น มีหลักฐานบันทึกปรากฏหรือไม่
 - มีการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้จริง จำนวน.....ไร่
2. เอกสารการตรวจรับงาน ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้ (จังหวัดออกแบบฟอร์มได้เอง)
 - 1) แบบตรวจรับงานแบบที่ 1 กรณีไม่มีการปรับเปลี่ยน (ทำรายโครงการ)
 - 2) แบบตรวจรับงานแบบที่ 2 กรณีมีการปรับเปลี่ยน (ทำรายโครงการ)
 - 3) บัญชีสรุปโครงการปะหน้าแบบตรวจรับ รายอำเภอ
 - 4) แบบบันทึกการตรวจงานของจังหวัด

บันทึกความรู้จากการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ชื่อ - นามสกุล ผู้บันทึกความรู้

เบอร์โทรที่ติดต่อได้

ภาพผนวก

ตัวอย่างประเภทการชำรุด
เสียหายของแหล่งน้ำ

1. ซ่อมแซมฝายไม้/ฝายดิน/ฝายกระสอบ และฝายเกเบี่ยนที่ชำรุด เป็นฝาย คสล. หรือคลองเกเบี่ยนทดแทน

ระยะเวลาดำเนินงาน : 32 วัน

สละแรงงาน : 24 แรง

พื้นที่ได้รับประโยชน์ : 1 หมู่บ้าน รับน้ำ 10 ไร่ 8 ราย

ค่าวัสดุ : 16,746 บาท

2. ซ่อมแซมฝายหินก่อ เป็นฝาย คสล. เพิ่มช่องระบายทราย และระบบส่งน้ำด้วยท่อ

วิธีการซ่อมแซม

ระยะเวลาดำเนินงาน : 21 วัน

สละแรงงาน : 43 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 1 หมู่บ้าน รับน้ำ 30 ไร่ 6 ราย

ค่าวัสดุ : 447,915 บาท

3. ซ่อมแซมฝาย คสล. ที่ชำรุดเป็นร่องเกเป็นนเทปูนกับ

โครงการแล้วเสร็จ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 67 วัน

สละแรงงาน : 557 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 3 หมู่บ้าน รับน้ำ 215 ไร่ 86 ราย

ค่าวัสดุ : 1,462,915 บาท

4. เสริมฝาย คสล. หน้าฝาย ท้ายฝาย แก้มฝาย ด้วยกล่องเกเบี้ยน และทำอาคารบังคับน้ำ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 20 วัน

สละแรงงาน : 951 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 13 หมู่บ้าน 2 ตำบล 2 อำเภอ รับน้ำ 1,200 ไร่ 214 ราย

ค่าวัสดุ : 1,227,545 บาท

5. ปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ เสริมสปิลเวย์ และระบบส่งน้ำ พร้อมต่อระบบกักน้ำ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 25 วัน

สละแรงงาน : 51 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 2 หมู่บ้าน พื้นที่ 21 ไร่ 14 राย

ค่าวัสดุ : 462,833 บาท

6. ปรับปรุงฝาย คสล. ด้วยการเสริมสันฝาย ต่อม่อ ที่ระบายทราย และระบบท่อส่งน้ำ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 25 วัน

สละแรงงาน : 51 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 2 หมู่บ้าน พื้นที่ 21 ไร่ 14 รอย

ค่าวัสดุ : 462,833 บาท

7. ปรับปรุงระบบส่งน้ำที่ชำรุดด้วยการทำลำเหมือง คสล. อาคารแบ่งน้ำ คสล. และวางท่อ PVC หรือ ท่อ HDPE

วิธีการซ่อมแซม

ระยะเวลาดำเนินงาน : 7 วัน

สละแรงงาน : 150 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 2 หมู่บ้าน รับน้ำ 1,500 ไร่ 450 ราย

ค่าวัสดุ : 29,450 บาท

8. เสริมระบบท่อจากฝาย คสล. หรืออ่างเก็บน้ำ ตัวคลองส่งน้ำหรือระบบท่อส่งน้ำ กาลักน้ำและอาคารแบ่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

วิธีการซ่อมแซม

ต่อระบบท่อกับล้นน้ำแล้วเปิดปิดดูน้ำ
จากอ่างโดยใช้ท่อ PVC ขนาด 4 นิ้ว

ทดสอบเติมน้ำและการลักน้ำเข้า
พื้นที่การเกษตร

ต่อระบบกาลักน้ำพร้อมใช้งาน

ระยะเวลาดำเนินงาน : 2 วัน

สละแรงงาน : 108 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 1 หมู่บ้าน รับน้ำ 70 ไร่ 43 ราย

ค่าวัสดุ : 55,375 บาท

9. ปรับปรุงฝาย คสล. เสริมกล่องเกเบี้ยนหน้าฝาย ก้ายฝาย แก้มฝาย
พร้อมระบบท่อให้เป็นถนน เพื่อการสัญจรเข้าพื้นที่เกษตร

ต่อระบบท่อกับปลั๊นวาล์วเปิดปิด
ดูตุน้ำ จากอ่างโดยใช้ท่อ PVC
ขนาด 4 นิ้ว

หมายเหตุ ย้ายจุดซ่อมแซมเหนือบริเวณฝายเดิม
ระยะทาง 10 ม. เพื่อสามารถต้านทานแรงน้ำ

ระยะเวลาดำเนินงาน : 41 วัน

สละแรงงาน : 511 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 1 หมู่บ้าน พื้นที่การเกษตร 203 ไร่ 54 ราย

ค่าวัสดุ : 803,980 บาท

10. ปรับปรุงประตูปิด-ปิด ระบายน้ำ และเปลี่ยนจากไม้เป็นประตูบานเหล็กพร้อมพวงมาลัย

ระยะเวลาดำเนินงาน : 63 วัน

สละแรงงาน : 63 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 4 หมู่บ้าน 2 ตำบล รับน้ำ 504 ไร่ 199 ราย

ค่าวัสดุ : 59,180 บาท

11. ซ่อมแซมฝายไม้/ฝายดิน/ฝายกระสอบ เป็นฝาย คสล. หรือกล่องทึบเขียนเทปูนทับ

ฝายประชาอาสาสร้างเมื่อปี 2533 อยู่ในความดูแลของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาดำเนินงาน : 8 วัน

สละแรงงาน : 25 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 260 ไร่ 350 ค้าวเรือน

งบประมาณ : 30,340 บาท

12. ปรับปรุงฝาย คสล. ด้วยการเสริมสันฝาย ต่อม่อ ที่ระบายทราย และระบบท่อส่งน้ำ

ฝายประชาอาสาสร้างเมื่อปี 2533
อยู่ในความดูแล
ของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงการแล้วเสร็จ

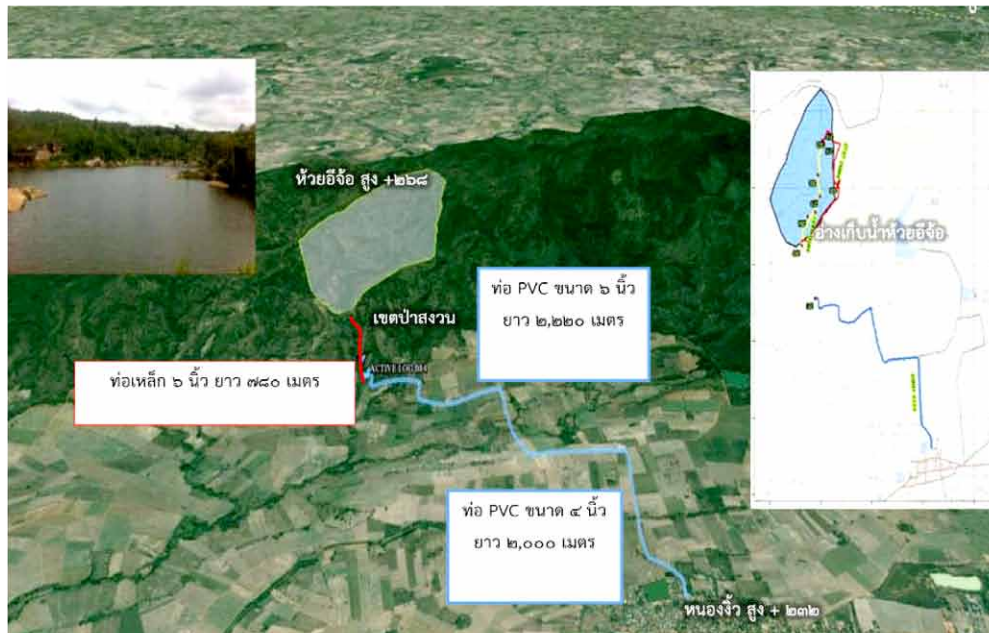
ระยะเวลาซ่อมแซม : 8 วัน

สละแรงงาน : 25 แรง

พื้นที่รับประโยชน์ : 260 ไร่ 350 ครัวเรือน

งบประมาณ : 30,340 บาท

13. ปรับปรุงระบบส่งน้ำที่ชำรุดด้วยการทำลำเหมืองหรือราง คสล. อาคารแบ่งน้ำ และวางท่อ PVC หรือท่อ HDPE

14. เสริมระบบท่อจากฝาย คสล. หรืออ่างเก็บน้ำ ด้วยคลองส่งน้ำหรือระบบท่อส่งน้ำ
 กาลักน้ำและอาคารแบ่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

พื้นที่รับประโยชน์ : 270 ไร่ จำนวน 36 ครัวเรือน
 ดำเนินงาน : 15 วัน 31 แรง
 งบประมาณ : 237,495 บาท

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

989 อาคารสยามทาวเวอร์ ชั้น 26 ถนนพระราม 1 แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ : 02-611-5000

เว็บไซต์ : www.pidthong.org

Facebook : มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

